

ДОКУМЕНТ, ЯКОМУ 500 РОКІВ

Нині кожному українцю відоме ім'я історика Михайла Грушевського, його вклад у розвиток історичної науки. А ми, поліщуки, маємо пам'ятати й про іншого Грушевського – Олександра, брата Михайла Грушевського, дослідника історії України, літературознавця, журналіста, автора понад 100 наукових праць з історії, історіографії, етнографії, історії літератури.

Деякі монографії вченого стосуються нашого регіону. Це – дослідження «Пинское Полесье» (1901), «Очерки истории Туровского княжества» (1902), «Города Великого княжества Литовского в 14–16 веках» (1918). О. Грушевський розпочав вивчення Полісся ще студентом Київського університету. Тісні зв'язки Туровської області з Києвом змушували автора звернутися до подій та фактів київського політичного життя XI–XIII століття.

Надзвичайно цікаве дослідження «Пинское Полесье: Исторические очерки». Цінність цієї двотомної праці криється,

хочу сьогодні розповісти.

Олександр Семенович Грушевський подає акти Пінського Полісся 1471 – 1566 років. П'ятнадцятим у цьому списку значиться документ, де згадується село Неньковичі.

Пропоную вашій увазі окремі фрагменти дарчої грамоти: «Я, князь Федір Іванович Ярославович, із княгинею Оленою жалуємо владиці Пінському Вассіану на Пречистенську церкву три з половиною дворища в селі Неньковичах та наділяємо входами владичне дворище П'ядчинське. Даруємо дворища Горошкевич, Костич, Невиробич та півдворища Сермановського у Рогізні». Дворище – це господарська організація, сели-

Мутвиця.

І мав владика користуватися цими дворищами так, як і Морочненськими: Русанович та Незнавщизна, які були суміжними з Неньківськими. Дозволив князь Федір розширити входи владичного дворища П'ядчинське в Морочному.

Дуже цікаві останні фрази цього акту: «А хто це надання

передусім, у документальній історико-етнографічній базі, на якій вибудовується науково-популярна розповідь, що охоплює події XI-XVI століть на

ще великої сім'ї, групи родичів, що включала 5 – 10, а то й більше сімей. Сім'ї вели спільне господарство, користувалися

наше посміє порушити, той з нашими душами зустрінеться перед милостивим Богом на страшному суді. Писаний у Пінську, літа Божого 1513, місяця квітня, дев'ятого дня».

Декілька разів згадується село Неньковичі (інколи Няньковичі або Нюньковичі) в іншому середньовічному документі – «Ревізії пущ та переходів звіриних» Воловича. Після смерті князя Федора колишній володар Ненькович Олізар Дмитрович жаліється королеві Боні, що в нього та його брата Івана незаконно було забрано це село і віддане владиці Вассіану. А отримали Дмитровичі Неньковичі ще за часів правління князя Вітовта та Сигізмунда. 4 березня 1534 року Бона велить розібрати скаргу Олізара.

Пізніше, третьою частиною Ненькович володіє Михайло Тенюка. Йому подарував Олізар Дмитрович частину маєтку 27 червня 1545 року, а 13 лютого 1554 року віддає у володіння і Неньківський «дворець».

Так, із допомогою дослідження Олександра Грушевського, ми довідалися про багатотисячолітню історію села Ненькович. А таких відкриттів було б набагато більше, якби вченому не заборонили продовжувати вивчення минувшини Полісся. Отож, нині описаному давньому документу – 500 років. І ця дата стає для села Ненькович знаменною: вони планують святкувати ювілей села, як це зробили морочненці у 2011 році.

**Валентина Тумаш,
краєзнавець**

Вулицями села Неньковичі

Пінському Поліссі.

У праці над першою частиною двокнижжя автор користувався цінними порадами відомих істориків В. Антоновича, М. Грушевського, В. Іконікова.

Друга частина має вигляд самостійної праці: у ній автор аналізує соціальні й економічні порядки в Турово-Пінському князівстві, характеризує життя й побут різних верств населення, розкриває схему стосунків князів із місцевими правителями, а також зовнішню і внутрішню політику тодішньої княжої держави. До книги вчений включив 110 актів. Цінність цих документів полягає у точності відображення місцевого побуту й провінційного життя.

Серед цієї сотні актів зберігається і документ, про який я

спільним інвентарем, порівну розподіляли продукти.

Називає автор імена тодішніх жителів Ненькович, яких подаровано владиці: Івана Омельковича, Панаса Гапоновича, Яцка Манича, Лучка Селивоновича, Хому Сидоровича, Марка Федоровича, Гацка Першутича, Федька Завгиця, Федька Савчича. Переходили до владики вони разом «із дітьми, челяддю, з усіма землями орними та неорними, сіножатями, болотами, озерами, гатями на річках, Прип'яті, по всіх річищах, з ловами рибними, в'юнними, пташиними, звіриними, з відділеними їм лісами та борами, з деревом бортним, з усякими входами і островом Свідно». Між іншим, при описі володінь острова Свідно згадується і топонім